

Uvodnik • Editorial

Drage čitateljice i čitatelji,

Teme radova objavljenih u ovom broju časopisa sežu od kritičkoga povijesnoga pregleda jednoga razdoblja do razmatranja suvremene nefikcionalne slikovnice. Sandra Williams predstavlja produkciju dječjih knjiga prve polovice 19. stoljeća koju je već tada zaokupljala uvijek aktualna napetost između didaktičke i zabavne uloge tekstova namijenjenih dječjim čitateljima. Autorica ocjenjuje da prikazani korpus djela uistinu čini smislenu i relevantnu prethodnicu tzv. zlatnoga doba engleske dječje književnosti koje počinje sredinom 19. stoljeća. Vaibhav Iype Parel donosi novu interpretaciju jedne od knjiga predstavnika spomenutoga zlatnoga doba, *Through the Looking-Glass and what Alice Found There* [Što je Alica otkrila iza zrcala] Lewisa Carrolla, točnije interpretaciju lika Bijeloga Viteza i njegovih „izuma“ u kontekstu rasprava o Zakonu o patentima koje su se u to doba vodile u Engleskoj. Taj je kontekst poslužio autoru za raspravu o pitanjima uloge umjetnika u industrijskom društvu i odnosa umjetnika i izumitelja, utjelovljena u liku Bijeloga Viteza.

Edin Badić analizirao je različite vrste parateksta hrvatskih izdanja, tj. (ponovnih) prijevoda *Olivera Twista* engleskoga viktorijanskoga pisca Charlesa Dickensa, kako bi prikazao različite pristupe prevođenju toga romana na hrvatski. U pojedinim je primjerima prijevoda uočio pojavu manipulacije tekstom originalnoga romana radi pojednostavnjivanja prijevoda za dječjega čitatelja, kao i raširenu praksu porabe uredničkih i prevoditeljskih bilježaka kao didaktičkih postupaka.

Preostala su dva rada posvećena slikovnicama. Ana Margarida Ramos analizira slikovnicu kao zasebnu vrstu umjetnosti, naglašujući naročito ulogu peritekstualnih sastavnica i dizajna slikovnice u konstrukciji značenja, onih osobina koje imaju važne implikacije i za sam proces čitanja i razumijevanja. Autorica uzima primjere iz korpusa suvremenih portugalskih slikovnica i razmatra njihov utjecaj na uredničke postupke u portugalskom nakladništvu. Giorgia Grilli izučava nove umjetničke nefikcionalne slikovnice koje na svjež i kreativan način povezuju svjetove znanosti i humanistike, osobito umjetnosti. Autorica drži da stapanje tih dviju perspektiva u formatu koji smatra novim žanrom dječjih knjiga nudi inovativan pristup znanju uopće.

U rubrici *Baština* donosimo faksimile djela *Mala obrazna Biblija* iz 1854., prve slikovnice objavljene na hrvatskom jeziku. Tekst je te slikovnice prijevod mađarskoga izvornika iz pera Alajosa Grynaeusa koji je izišao samo godinu dana ranije.

Rubrika *Građa* posvećena je sjećanjima prvoga predsjednika Hrvatske udruge istraživača dječje književnosti (HIDK), Berislava Majhuta, o desetoj obljetnici njezina osnivanja. Majhut je bio predsjednik HIDK od početka do 2019. godine, kad je izabrano novo vodstvo na čelu sa Sanjom Lovrić Kralj. Autor se sjeća različitih aktivnosti

i postignuća članova HIDK te ih iznosi u slobodnoj formi eseja, koji je dopunjen fotografijama iz povijesti Udruge. HIDK je, dakako, ujedno i nakladnik našega časopisa.

U ovom je broju izmijenjena koncepcija rubrike *Kronika*. Posvećujemo ju ponajprije aktivnostima HIDK i njezinih članova, ali se nadamo da će objavljeni podatci barem dijelom biti zanimljivi i ostalim čitateljima. Stoga, ovoga puta možete u njoj naći kratko izvješće s godišnje skupštine HIDK održane u svibnju 2020. te popis objavljenih radova članova HIDK i njihovih aktivnih nastupa na skupovima tijekom 2019. godine. Konačno, nastavljamo s praksom objavljivanja popisa nagrada dodijeljenih novim naslovima hrvatskih dječjih knjiga i slikovnica tijekom prošle godine. Taj popis nije neposredno povezan s našom Udrugom, ali vjerujem da može biti zanimljiv kao uvid u hrvatsku produkciju naslova namijenjenih djeci.

Pogledate li impresum, vidjet ćete da se hrvatski dio Uredništva donekle promijenio: imamo pet novih članova, dvije nove pomoćne urednice i novu mladu urednicu. Zahvalni smo svim ranijim članovima Uredništva, čiji je doprinos časopisu ogroman jer su svi oni ponaosob ostavili važan trag i na svoj način pridonijeli razvoju našega časopisa tijekom proteklih osam godina. Dijelimo mnoštvo zajedničkih uspomena i sjećanja te se nadamo da će nam svi i ubuduće ostati vrijedni suradnici.

Časopis je krenuo prema svojoj desetoj obljetnici izlaženja u doba pandemije bolesti COVID-19 i promjena svakodnevnoga života koje prije nismo mogli ni zamisliti. Osim toga, Zagreb je u ožujku 2020. pogodio potres koji je za sobom ostavio oštećene i razrušene domove, škole, muzeje, knjižnice... Premda nam silno nedostaju sastanci u živo i duge rasprave, odlučni smo nastaviti objavljivati *Libri & Liberi* radeći i sastajući se u virtualnom svijetu dok god bude potrebno.

Smiljana Narančić Kovač

Dear Readers,

The themes of the papers published in this issue of *Libri & Liberi* range from a critical historical overview of a period to the consideration of contemporary non-fiction picturebooks. Sandra Williams presents the children's literature scene in the first half of the 19th century as a corpus already caught in the tension between didactic and entertaining perspectives of texts offered to child readers. She sees this body of literature as a meaningful and relevant forerunner of the Golden Age of English children's literature that started in the mid-19th century. Vaibhav Iype Parel brings a novel interpretation of one of the Golden-Age books, *Through the Looking-Glass* by Lewis Carroll, more precisely, an interpretation of the character of the White Knight and his "inventions" in the context of mid-19th century English debates about the Patent Law, which served Parel as the starting point to discuss questions of the role of the artist in an industrial society and of the relationship between the artist and the inventor. The author finds these issues embodied in the character of the White Knight.

Edin Badić focuses on the paratexts of Croatian editions, i.e. (re)translations, of *Oliver Twist* by Charles Dickens and reveals different approaches to translating this masterpiece. He notices some manipulation of the text in translation for the purpose of simplifying the original for Croatian child readers and detects the common practice of using editorial and translatorial notes as didactic devices.

The remaining two papers are dedicated to picturebooks. Ana Margarida Ramos analyses the picturebook as a specific art form and focuses on the role of its peritextual elements and design in the construction of meaning, elements of picturebooks which also have important implications for the reading process. She draws examples from the body of contemporary Portuguese picturebooks and considers their influence on current editorial procedures in Portuguese publishing. Giorgia Grilli studies recent artistic non-fiction picturebooks, which combine the worlds of science and the humanities, particularly art, in a refreshing way. The author claims that the blending of the two perspectives in what she considers a new genre of children's books offers an innovative approach to knowledge in general.

The facsimiles of the first picturebook published in Croatian in 1854, *Mala obrazna Biblija* [A Small Bible in Pictures] are presented in the section *Dusty Covers*. The text of this picturebook was translated from the Hungarian original written by Alajos Grynæus only a year before.

The section *Fact Files* is dedicated to memories held by the first president of the Croatian Association of Researchers in Children's Literature (CARCL), Berislav Majhut, on the 10th anniversary of its establishment. Majhut was the president from its beginnings until 2019, when new elections were held, with Sanja Lovrić Kralj taking over as president. The author recollects various activities and achievements of the CARCL members in the free form of an essay, accompanied by several photographs

from the history of this Association. It should also be noted that CARCL is the publisher of *Libri & Liberi*.

The profile of the section *Events* is modified in this issue. It is devoted primarily to the activities of CARCL and its members, but we hope some of the information will also be interesting to our readers in general. Thus, you will find a short report from the annual assembly of CARCL, and a list of publications and talks or presentations of the members in 2019. Finally, we continue the practice of publishing a list of awards given to new titles of Croatian children's books and picturebooks in the previous year. This is not directly connected with our association, but I believe it may offer an insight into the Croatian production of titles aimed at children.

If you look at the first pages of this issue, you will see that the Editorial Board has now changed somewhat: some EB members have withdrawn, and we have five new members, two new deputy editors and a new junior editor. We owe deep gratitude to all the former members of the Editorial Board who have stepped down. Their contribution to the journal is huge, they have left indelible traces and contributed immensely to the development of *Libri & Liberi* in the previous eight years. We share so many common memories. We sincerely hope that our former members will remain our active collaborators in the future, too.

The journal is heading towards its own 10th anniversary next year in the period of the Covid-19 pandemic and disruptions to everyday life we could not have imagined before. Besides, we had an earthquake in Zagreb in March 2020 which left us with devastated homes, schools, museums, libraries and other institutions. The editorial team badly misses our live meetings and discussions, but we are prepared to continue publishing *Libri & Liberi*, working and meeting online for as long as needed.

Smiljana Narančić Kovač